

Skolverkets föreskrifter om ändring i Skolverkets föreskrifter (SKOLFS 1994:54) om kursplaner för specialskolan

1996-04-15

Skolverket föreskriver med stöd av 3 kap. 3 § i specialskoleförordningen (1995:401)

dels att 1 § i föreskrifterna skall ha följande ändrade lydelse,
dels att bilagan till föreskrifterna skall ha följande ändrade lydelse.

1 § För specialskolan för döva eller hörselskadade elever fastställer Skolverket kursplaner i B- och C-språk, engelska, hemspråk, rörelse och drama, svenska och teckenspråk i enlighet med bilaga till dessa föreskrifter. För övriga ämnen i specialskolan gäller grundskolans kursplaner.

Bilaga

Kurser för specialskolan för döva och hörselskadade

B- och C-språk
Engelska
Hemspråk
Rörelse och drama
Svenska
Teckenspråk

Specialskolan för döva/hörselskadade

B- OCH C-SPRÅK

Interkulturell förståelse

Varje nytt språk är främmande också i den meningen att det - jämfört med modersmålet - ofta är uttryck för ett annorlunda sätt att tänka och bete sig, för olika värderingar och för en annan kultur. Studier i främmande språk skall medverka till att utveckla förståelse för andra kulturer.

Kännedom om de olika ländernas vardagsliv, historia, geografi, samhällsförhållanden och religion har ett värde i sig. Sådana kunskaper ger också eleverna en bättre bakgrund när de söker förstå film och litteratur, när de tar del av nyhetsförmedling och när de vill komma i personlig kontakt med människor.

Eleverna skall också få viss kännedom om de regionala och sociala skillnader som råder såväl inom som mellan de olika språkområdena.

Mål som eleverna skall ha uppnått i slutet av det tionde skolåret

B-språk

Eleven skall

- kunna läsa och förstå huvudinnehållet i enkla berättande eller beskrivande texter samt ta fram fakta ur en enkel saktext,
- kunna formulera sig i skrift i enkla former, t.ex. i meddelanden och brev,
- ha vissa kunskaper om samhällsförhållanden, levnadssätt och kultur i aktuella länder,
- vara van att använda ordbok och grammatik som hjälpmedel,
- kunna avläsa enkla vardagsuttryck.

C-språk

Eleven skall

- kunna besvara och ställa enkla frågor i vardagliga ämnen,
 - kunna och skriftligt, i enkel form, berätta om sig själv och egna förhållanden,
 - kunna läsa och förstå det väsentliga i korta och enkla texter av berättande eller beskrivande karaktär,
 - ha vissa kunskaper om levnadssätt och samhällsförhållanden i aktuella länder,
 - vara van att använda ordbok och grammatik som hjälpmedel,
 - kunna avläsa enkla vardagsuttryck.
-

Specialskolan för döva/hörselskadade

ENGELSKA

Mål som eleverna skall ha uppnått i slutet av det femte skolåret

Eleven skall

- kunna läsa och förstå enkla berättelser och beskrivningar,
- kunna göra sig förstådd i skrift, t.ex. i enkla meddelanden,
- känna till något om levnadsförhållanden i engelskspråkiga länder.

Mål som eleverna skall ha uppnått i slutet av det tionde skolåret

Eleven skall

- kunna läsa och tillgodogöra sig innehållet i berättande och beskrivande texter samt ta fram fakta ur en saktext,
- kunna formulera sig skriftligt i enkla former, t.ex. i meddelanden och brev,
- ha allmänna kunskaper om samhällsförhållanden, kulturtraditioner och levnadssätt i engelsktalande länder,
- vara van att använda ordbok och grammatik vid läsning och skrivning på egen hand,
- kunna avläsa enkla vardagsuttryck.

Specialskolan för döva/hörselskadade

HEMSPRÅK

Hemspråket är av betydelse för individens utveckling. Det är ett medel för kommunikation, för att utveckla människans identitet och hennes förmåga att inhämta kunskaper, men också nyckeln till det kulturella arvet.

Undervisningen i ämnet syftar till att elever med annat hemspråk än svenska skall utveckla sin förmåga att kommunicera skriftligt på sitt hemspråk. Ämnet skall medverka till att eleverna skall kunna utveckla och befästa sitt språk och kunna upprätthålla sina kontakter med föräldrar och släktingar i hemlandet.

Undervisningen skall främja elevernas utveckling till flerspråkiga individer med tillhörighet i två eller flera kulturer. Det är en viktig uppgift för skolan att skapa goda möjligheter för detta kulturmöte och att därigenom stödja eleverna i deras identitetsutveckling.

Tillämpningen av kursplanen skall vara flexibel och kunna anpassas till enskilda elevers förutsättningar och till olika elevgruppers språkförhållanden.

Mål att sträva mot

Skolan skall i sin undervisning i hemspråk sträva efter att eleven

- utvecklar sin förmåga att uttrycka sig skriftligt, på hemspråket,
- skaffar sig ord- och begreppsförråd inom olika ämnesområden,
- med behållning kan läsa och förstå texter av olika slag på hemspråket,
- vänjer sig vid att utnyttja bibliotekets möjligheter att ta fram litteratur, tidskrifter och tidningar på hemspråket och med anknytning till ursprungslandet,
- grundlägger goda läsvanor genom litteraturläsning och lär känna sitt kulturarv,
- tillägnar sig kunskaper om hemlandets historia, traditioner och samhällsliv samt kan göra jämförelser med svenska förhållanden,
- får en stärkt självkänsla och identitet och dubbel kulturtillhörighet.

Ämnets uppbyggnad och karaktär

Olika typer av litteratur och samtal kring elevens egna erfarenheter och delaktighet i två kulturer skall vara basen för det språkutvecklande arbetet i ämnet. Språkutveckling innebär att eleverna med hjälp av språket kan uttrycka en allt komplexare förståelse, att de blir säkrare i att använda språket uttrycksfullt och tydligt i skrift och att deras förmåga att förstå och tillgodogöra sig litteratur successivt ökar.

Undervisningen skall inriktas på att eleverna berättar, redogör och uttrycker känslor, tankar och idéer i skrift. Utifrån egna erfarenheter bygger de upp kunskap om hur språket fungerar. Centralt är att utveckla den egna uttrycksförmågan och förstå det andra uttrycker. Det innehåll som väljs skall ha anknytning till det övriga skolarbetet.

Hemspråksämnet har många anknytningar till svenska. De centrala kunskapsområdena, språkstudier med utgångspunkt i litteratur och kulturkunskap, är gemensamma.

Litteraturen och traditionen bär en stor del av det kulturella arvet och förmedlar kunskaper och värderingar. Arbetet kring litteraturen genom samtal på teckenspråk, dramatiserande och skrivande hjälper eleverna att få svar på de frågor som uppkommer genom att de tillhör två kulturer.

Eleverna skall få möta litteraturen i myter, sagor och sägner, i dikter, pjäser och prosaberättelser, i såväl barn- och ungdomslitteratur som vuxenlitteratur.

Eleverna skall få kunskaper om sin kulturella bakgrund; traditioner, religion, historia, folk och land. Även de nutida samhällsförhållandena hör till de väsentliga kunskaperna. Olika inslag från den egna kulturkretsen är viktiga delar av kulturarvet.

Den kulturförmedlande undervisningen i hemspråk kan kompletteras med kulturorienterande inslag i ämnen som bild, hemkunskap, rörelse och drama och slöjd.

Genom att få kunskaper om kulturbakgrunden och den egna minoritetskulturen i Sverige kan eleverna jämföra olika kulturer. De kan då bättre förstå sin situation och också bidra till att öka förståelsen mellan olika kulturer och folk.

Mål som eleverna skall ha uppnått i slutet av det femte skolåret

Eleven skall

- kunna skriva en kortare berättelse, brev eller redogörelse med eller utan stöd av bilder så att mottagaren förstår,
- kunna uttrycka känslor och tankar i skrift,
- känna till något om sin kulturs berättelser, traditioner och högtider,
- kunna läsa och förstå barn- och ungdomsböcker och faktatexter som är skrivna för barn och ungdom.

Mål som eleverna skall ha uppnått i slutet av det tionde skolåret

Eleven skall

- kunna skriva så tydligt, språkriktigt och uttrycksfullt att språket fungerar i de situationer som skrivandet avser,
- kunna göra iakttagelser om och förstå grundläggande mönster i språket, speciellt i jämförelse med det svenska språket,
- kunna läsa och förstå skönlitteratur och saklitteratur anpassad för åldern samt vara bekant med den muntliga traditionen och känna till några centrala berättelser och författare ur den egna kulturkretsen,
- ha kunskaper om sitt folks historia, religion, kultur och livsvillkor och kunna jämföra med motsvarande svenska förhållande

|
Specialskolan för döva/hörselskadade

SVENSKA

Mål som eleverna skall ha uppnått i slutet av det femte skolåret

Eleven skall

- kunna läsa barn- och ungdomslitteratur och faktatexter skrivna för barn och ungdom med god förståelse av innehållet i stort,
- kunna skriva enkla berättelser, brev och redogörelser så att mottagaren kan förstå,
- kunna föra en enkel dialog och framföra enkla meddelanden via texttelefon med kända mottagare.

Mål som eleverna skall ha uppnått i slutet av det tionde skolåret

Eleven skall

- kunna läsa till åldern anpassad skönlitteratur, saklitteratur och dagstidningarnas artiklar i allmänna ämnen med god förståelse av det väsentligaste innehållet,
- kunna skriva berättelser, brev, sammanfattningar och redogörelser så att innehållet framgår tydligt och därvid använda skriftspråkets grundläggande mönster och grammatiska strukturer,
- kunna kommunicera på ett ändamålsenligt sätt via texttelefon med olika mottagare och med olika syften,
- känna till några av de stora skönlitterära verken och författarskapen som ingår i vårt kulturarv.

Specialskolan för döva/hörselskadade

TECKENSPRÅK

Mål som eleven skall ha uppnått i slutet av det femte skolåret

Eleven skall

- på teckenspråk kunna berätta och redogöra så att innehållet blir begripbart för mottagaren,

- tillgodogöra sig innehåll i berättelser, sagor och faktatexter på teckenspråk samt kunna återberätta detta,
- deltaga i samtal och diskussioner.

Mål som eleven skall ha uppnått i slutet av det tionde skolåret

Eleven skall

- aktivt kunna delta i samtal och diskussioner,
- kunna utförligt redovisa olika uppgifter så att innehållet framgår tydligt,
- kunna medvetet anpassa språket till vad som krävs i olika samtalssituationer,
- ha kunskaper om språket och kunna göra iakttagelser av människors olika språkbruk för att utveckla det egna språket,
- kunna jämföra teckenspråk och svenska med avseende på struktur och funktion,
- kunna använda tolk i olika typer av talsituationer,
- känna till några av de viktigaste skönlitterära verken och författarskapen som ingår i vårt kulturarv.

Dessa föreskrifter träder i kraft fyra veckor efter den dag då föreskrifterna enligt uppgift på dem utkom från trycket i SKOLFS.

ULF P. LUNDGREN

Lisbeth Rudemo